

EGIAZKO ZORIONA EZ DA DIRUZ EROSTEN

2017/2018

Tutoretzak

ERABILI ZURE DENBORA LIBREA MEREZI DUENERAKO
Zuk zeuk irabaziko duzu, eta planetak eta guztiok irabaziko dugu.

LEHEN - HEZKUNTZA / GOI MAILAKO ZIKLOA

IRAKASLEGOA

Gaiari buruzko sarrera

Azken urteotan gure ikastetxeetan gauzatutako garapenerako hezkuntzako kanpainen izendatzailerikomuna dute: kontsumo arduratsua, hainbat ikuspegitatik begiratuta (elikadura, ingurumena, moda, etab.). Gure kontsumo-ereduen erritmo azkarraren ondorioz, zehazki, herrialde aberatsetakogizarteetako kontsumoaren ondorioz, milioika pertsonaren eskubideak urratzen direla ikusidugu.

Ikasturte honetan, **propositiboak izan nahi dugu**, eta **bizimodu apala** egiteko gonbita egin nahi diegu gure ikastetxeetako ikasleei, kontsumoaren inguruan mugatzen ez diren balioez eta esperientziez gozatzeko; horrela, ingurumena ez dugu kaltetuko eta munduko beste pertsonen bizibaldintzei ez diegu eraso egingo.

Gure denbora adrenalinaz betetako entretenimendu sofistikatuekin betetzeko ohitura hartu dugu, eta estresa eta hondakinak sortzen dituzte horrelakoek; eta haurrei helarazten diegu bizitzeko eredu hori. Badirudi gure aisialdiaz eta gure bizitzako plazer arruntez gozatzeko modua ahazten ari garela.

Ikasturte honetan, gure ikasleei ikusarazi nahi diegu badirela beste modu batzuk gure denbora librea bizitzeko eta hartaz gozatzeko, errespetutik, solidaritatetik, elkarbizitzatik, soiltasunetik eta naturaren zaintzatik datozenak.

Tutoretzen helburu nagusia

Gure denbora libreaz egiten dugun erabilerari buruz gogoeta egitea, eta kontsumoan oinarritzen ez diren eta giza eta ingurumen-eskubideak urratzen ez dituzten aisialdi-aukeren alde egiteko gure gaitasunak garatzea.

JARDUERAK

0. jarduera (kanpainaren bideo nagusia - HAURRAK): **Maria eta Mauro**

Zer gai lantzen dituen: materialismoa, kontsumoa, soiltasuna eta apaltasuna

Aurreikusitako denbora: 45'

Jarduera mota: bideoari buruzko gogoeta

Laburpena: ikasgelan giro egokia sortu ondoren, bideoa ikusiko da. Gero, biribilean kokatuko gara, entzuteko jarrera hartuta, horma-irudiaren inguruan egingo den gogoetan parte hartzeko.

Helburuak:

- Haurrak jabearaztea materialismoa ez dela garrantzitsuen.
- Entzuteko jarrera eta elkarrenganako errespetua sustatzea ikasgelako lagunen artean.
- Ikasgelan sortu den elkarriketan, parte-hartzea bultzatzea.

Materiala:

- Mariaren irudia
- Mauroren irudia
- Horma-irudia
- Arkatz markatzaileak, orrian idazteko

Jarraibideak: jarduerari ekiteko, giro lasaia lortu behar da ikasgelan, eta egitera goazen horretan arreta jartzeko eskatuko zaie ikasleei

Bi pertsonaia ageri diren bideo bat ikusiko da; garrantzitsua da argibiderik edo erreferentziarik ez ematea ikusiko dutenari buruz. Begiak eta belarriak zabal-zabalik edukitzera eta ahal duten arreta gehien jartzera gonbidatuko dira.

Bideoa ikusi ondoren, zirkuluerdi bat osatuko dute; horrela, jardueran parte hartzen ari diren guztiek, baita irakasleak ere, elkarren aurpegiak ikusi ahal izango dituzte.

Horma-irudia ezarriko da horman. Bi zati izango ditu horma-irudiak: ezkerreko aldean, Maria (marrazki bat egin dezakegu, edota irudi bat itsatsi), eta eskuineko aldean, Mauro. Bideoa aztertzen hasteko, bi protagonista horiek bereizten dituzten elementuak alderatuko ditugu. Lehenengo mailetakoa haurren kasuan (Haur Hezkuntza + 1. eta 2. mailak), irakasleak marraztu, adierazi edo idatziko ditu sortzen doazen ideiak (irakurtzeko eta idazteko duten mailaren arabera). Goragoko mailetan (3., 4., 5. eta 6. mailak), ikasleak beraiek irten daitezke ideia bat edo beste azaltzera.

Jarduera dinamizatzen ari denak ez dauka zertan parte hartu, baina garrantzitsua da entzuten ari dela adieraztea, eta ideiak jasotzeaz arduratzea. Jardueraren dinamizatzaileak bidera dezake gogoeta, honako alderdi hauei buruz pentsatzera bultzatuz:

LEHEN HEZKUNTZA Goi mailako zikloa

- Daukagun material guztia horren garrantzitsua ote den.
- Itxuraz, bideoko zein pertsonaiak disfrutatzen duen gehien.
- Mauro eta Mariak asteburuan egin dituzten jolas edo jardueren artean, zein dugun gogokoen.
- Zer jolas dugun gogokoen, zerk barre eginarazten digun gehien, eta ea horretarako jostailuak behar ditugun.

1. jarduera: DENBORA LIBREA GURE BIZITZAN

Zer gai lantzen dituen:

- Zer den niretzat neure denbora librea.
- Denbora librearen erabilera pertsonala.
- Nola erabiltzen duten nire lagunek beren denbora librea.
- Nire lagunen denbora librearen eta nirearen arteko desberdintasunak.

Aurreikusitako denbora: 1h30'

Jarduera mota: Norberaren collagea eta lankidetzan egindako collagea.

Laburpena: Guztien artean, denbora librea nola erabiltzen duten adieraziko duen "puzzle" bat eraiki behar dutela azalduko zaie ikasleei. Horretarako, denbora librean egiten dutena islatzen duten argazkiak ekarriko ditu bakoitzak, eta, beraz, aurrez abisatuko zaie horiek ekarri behar dituztela. Bateratze-lana egin ondoren, denbora librea nola erabiltzen duten adierazten duen collage bat egingo dute guztien artean. Eta, gero, beraiek aukeratzeko moduan (bozeramaile batek edo talde osoak), gela osoari aurkeztuko diete horma-irudia. Denbora librea nola erabiltzen duten aztertzeo gogoeta egiten lagunduko die irakasleak.

Helburuak:

- Gure denbora librea nola erabiltzen dugun jabetzea, eta besteek erabiltzen duten moduarekin alderatzea.
- Bakoitzak denbora librea erabiltzen duen moduaren eta lagunek erabiltzen duten moduaren artean berdintasunak eta desberdintasunak bilatzea.
- Nire denbora librea modu sortzailean eta positiboan erabiltzen dudana aztertzea.

Materiala:

- Kartoi mehea.
- Denbora librearen erabilerari buruzko argazki pertsonalak.
- Kola eta artaziak.
- Arkatz markatzaileak.

Jarraibideak:

- Denbora librea zertan erabiltzen duten islatzen duten argazkiak aurkitzeko eskatuko diegu aurrez.
- Lankidetzat-taldeetan partekatuko da ekarritako materiala.
- Denbora librea erabiltzeko moduak adierazten dituen collage bat eraikiko dute guztien artean.
- Collagearen erakusketa bat prestatuko da ikasgela osorako.
- Azalpenetan, gogoeta-prozesu bat bideratzen lagunduko die irakasleak. Hemen, garrantzitsua da zer den positiboena eta negatiboena azpimarratzea, honako irizpide hauen arabera: osasuna, iraunkortasuna, oreka pertsonala, besteekin egotea.

2. jarduera. NOLA ERABILTZEN DUT NIRE DENBORA LIBREA?

Zer gai lantzen dituen: Ordutegi pertsonal bat egitea, eta horri buruz gogoeta egitea.

Aurreikusitako denbora: 1h

Jarduera mota: Pertsonala eta gogoeta egitekoa.

Laburpena: Beren denboraren erabilerari eta banaketari buruz gogoeta egiteko lagungarri izango zaien txantilo bat izango dute ikasleek. Horretan oinarrituta, gogoeta bat bultzatuko da ikasgelan (talde handian), denbora nola eta zertan erabiltzen duten aztertzeke, eta familiarekin eta lagunekin egoteko, jolasteko eta abarretarako denbora izatea ona eta positiboa dela azpimarratuko da. Kontuan hartu behar dugu, denbora hori erabiltzeko moduak gure zoriontasunean positiboki edo negatiboki eragin dezakeela.

Helburuak:

- Astean zehar dugun denbora nola erabiltzen dugun aztertzea, gogoeta eginez.
- Astean zehar duten denbora libreko uneak zeintzuk diren eta zertan erabiltzen dituzten identifikatzea.

Materiala:

- Asteko ordutegia, bakarka betetzeko.

Jarraibideak:

- Ikasle bakoitzari ordutegia emango zaio, bete dezan.
- Solasaldi bat egingo da, ikasleek elkarren artean informazioa truka dezaten, eta denbora libreaz duten iritzia eman dezaten.
- Ordutegia betetzen ari diren bitartean, ez dute informaziorik trukatu.

3. jarduera: DENBORA LIBRERAKO AUKERAK

Zer gai lantzen dituen: Iraunkortasun-irizpideak kontuan hartuta, egin daitezkeen gauzei buruzko zerrenda bat egingo da.

Aurreikusitako denbora: 1h

Jarduera mota: Bakarkakoa eta taldekoa.

Laburpena: Lankidetzako ikaskuntzako 1, 2, 4 teknika erabiliz, iraunkortasuna kontuan hartuta denbora librean egin ditzakegun jardueren zerrenda bat egingo dugu. Lankidetzatalde txikiak 15-20 minutu izango ditu, zerrenda egiteko. Lana amaitutakoan, egindako zerrendak azalduko dituzte talde bakoitzeko bozeramaileek. Taldeek iradokitako ideia guztiak arbelean idatziko ditu irakasleak. Saioa amaitzeko, denbora libre zuzen erabiltzeko dagoen aukera zabalari buruz gogoeta egitera bultzatuko dira ikasleak.

Helburuak:

- Iraunkortasuna kontuan hartuta, beren denbora librean jarduera ugari egin ditzaketela jabea-raztea ikasleak.
- Jarduera horietako batzuk beren egunerokotasunean txertatzeko gonbita luzatzea ikasleei.

Materiala:

- Orria eta idazteko materiala, ikasle bakoitzarentzat.
- Arbela.

Jarraibideak:

- Irakasleak oso ongi markatu behar ditu 1, 2, 4 teknikaren denborak (5-10 minutu fase bakoitzeko).
- Garrantzitsua da jarduera garatzerakoan giro egokia sortzea, eta amaierako bateratze-lanera arte taldeen artean iritzirik ez trukatzea.
- Azken gogoeta bat egingo da jasotako ideietan oinarrituta, eta horietakoren bat beren eguneroko bizitzan txerta dezaten animatuko dira ikasleak.

4. jarduera. IPUINA

Zer gai lantzen dituen: Denbora librean parekoekin harremanetan egoteak duen garrantziarekin lotutako ipuin bat irakurriko zaie ikasleei.

Aurreikusitako denbora: 30'

Jarduera mota: Pertsonala eta gogoeta egitekoa.

Laburpena: Goizeko gogoetan, "Non dago nire ahotsa?" ipuina irakurriko da. Ondoren, beren bizitzako egoerak aipatuz, beren iritziak besteekin partekatzeraz gonbidatuko dira ikasleak, eta horri buruzko gogoeta egingo da. Irakasleak galderak egingo dizkie, gogoeta eta ideien trukea sustatzeko.

Helburuak:

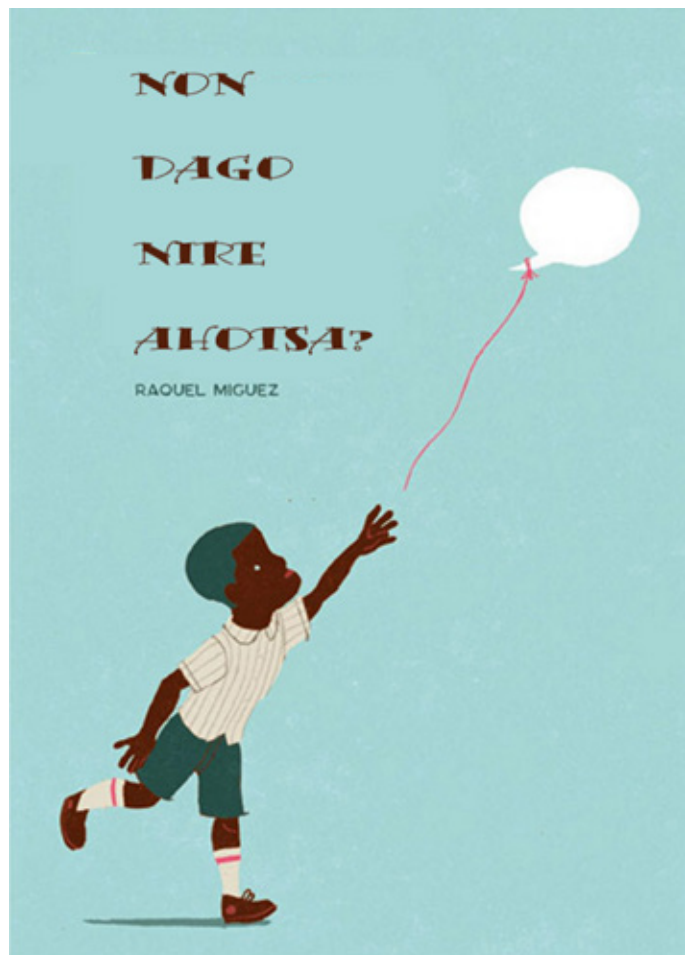
- Lagunekin denbora partekatzeko beharrari buruz gogoeta egitea.
- Denbora librearekin besteekin edo bakarrik erabiltzen dugun jabetzea.

Materiala:

- "Non dago nire ahotsa?" ipuina.

Jarraibideak:

- Ikasgelako giroak egokia izan behar du, ikasleek ipuina ongi entzun dezaten.
- Ikasleak parte hartzeraz animatuko dira, eta, horretarako, honako galdera hauek egingo zaizkie, besteak beste: zer gertatzen zaio kontakizuneko protagonistari? Nora jotzen du laguntza eske? Zer jarrera dute haren gurasoek? Zer irtenbide gomendatzen zaio? Protagonistarekin identifikatuta sentitzen zarete? Azkenik, nola lortzen dute arazoa konpontzea? Gure denbora librearekin familiarekin edo gure lagunekin partekatzen dugu? Bakarrik sentitzen gara batzuetan? Zer egin dezakegu hori konpontzeko? Zuen ustez, zer da hobe, bakarrik egotea ala lagunartean egotea?

OTOITZAK

1. otoitza: DENBORA LIBREA OPARI BAT DA

Motibazioa:

- Denbora librea opari bat da?
- Alferrik galtzen dugu gure denbora librea?
- Zergatik da horren garrantzitsua gure denbora libreaz ahalik eta gehien gozatzea?
- Denbora libre asko izaten dugu beti?

Otoitza

Eskerrik asko, Jauna, nire denbora librean lagunekin jolasteko, denbora horretaz gozatzeko eta nire arima sendotzeko aukera ematen didazulako.

Izan nadila, Jauna, nire bizitza besteentzako opari gisa bizitzeko gai, eta lagun ieza dazu jabetzen ni neu naizela oparirik onena. Errege bizi baitzara gizaldi eta gizaldietan. Amen

2. otoitza: DENBORA LIBREAREN ERABILERA

Motibazioa:

- Zer egiten duzu zure denbora librean?
- Zerekin edo norekin betetzen duzu zure denbora libre?
- Antolatzen duzu zure denbora libre, edota datorren moduan inprobisatzen duzu?

Otoitza:

Eskerrik asko, Jauna, nire apetei eta nire denbora besteei eskaintzeari buruz gogoeta eginarazteagatik.

Lagun iezadazu, Jauna, nire denbora librearen erabilerak duen garrantziaz jabetzen, eta alferrikako gauzetan ez xahutzen.

Errege bizi baitzara gizaldi eta gizaldietan. Amen

3. otoitza: LAGUNARTEA, BAI ALA EZ?

Motibazioa:

- Garrantzitsuak dira guretzat geure inguruan ditugun pertsonak?
- Noiz gara zoriontsuago, denbora librean bakarrik gaudenean edo lagunartean gaudenean?
- Zeri eskaintzen diogu denbora gehiago, pertsonari edo gure apetei?

Otoitza

Lagun iezaguzu besteak gogoan izaten, geurekoiak ez izaten, eta geure buruarengan soilik ez pentsatzen.

Lagun iezaguzu bestea senide gisa ikusten, gure bizitzako uneak partekatzeko, eta une horiek bakardadean ez alferrik galtzeko.

Erakuts iezaguzu beharrezkoak ez diren apetak alde batera uzten, eta bizitzan funtsezkoa den horri arreta handiagoa jartzen.

Horixe eskatzen dizugu, Jauna.

ERANSKINAK (ikasleekin erabiltzeko materiala):

2. jarduera: ORDUTEGIA

	ASTELEHENA	ASTEARTEA	ASTEAZKENA	OSTEGUNA	OSTIRALA	LARUNBATA	IGANDEA
9-10							
10-11							
11-12							
12-13							
13-14							
14-15							
15-16							
16-17							
17-18							
18-19							
19-20							
20-21							
21-22							

4. jarduera: “NON DAGO NIRE AHOTSA?” IPUINA.

Goiz batean, nire ahotsa galdu nuen.

Denbora aurrera zihoan, eta ez zen ageri; orduan, nire gurasoek galdutako objektuen espezialista batengana eraman ninduten.

Bere bulegoan hartu gintuen gizonak, objektuz gainezka zegoen gela batean. Leporaino beteta zegoen gela, eta geure eskuekin kendu behar izan genituen bizikleta-txirrinak, gomazko panpinak, sakelako liburuak, aterkiak, kapelak eta imajina ditzakezuen beste hainbat gauza, gela hartan aurrera egiteko.

—Barkatu desordena —desenkusatu zen Enkontru jauna—, galdutako objektuen oihanean gaude. Hemen gero eta gauza gehiago daude, eta nik ezin dut ezer egin hori saihesteko. Entzun, entzun itzazue oihaneke soinuak...

Aita, ama eta ni adi-adi jarri ginen. Egia zen: gela hartan, objektuen karraskak entzuten ziren etengabe.

Gizonak bere aulkitik liburu bat eta mahai gainetik hiru aterki kendu zituen eseri aurretik.

—Zatoz hona, gazte —esan zidan—. Ez izan beldurrik; objektuek ez dizute ezer egingo, enbarazurik sortzen ez badiezu.

Ez nintzen objektuen beldur, baina ez nituen zapaldu nahi, eta lurra trastez josita zegoen. Enkontru jaunarenganaino iristea lortu nuenean, ahoa irekitzeko esan zidan, eta ahots-kordak doitu zizkidan. Do notatik hasita si notarainoko guztiak interpretatu ondoren, zera esan zuen:

—Mm, ez dakit... Ahots-kordak tonu egokian daude, eta, hala ere, ez da ageri ahotsik hemen.

Orduan, galdera mordoa egin zidan, eta erantzunak arbel batean idatzi behar izan nituen.

Zenbat denbora daramazu hitzik egin gabe? Egun bat? Astebete? Hilabete? Gogoratzen duzu zer

den azken esan zenuena? Sentitu zenuen ahotsak ihes egiten zizula? Alde egiten ikusi zenuen? Ohartu gabe galdu zenuen?

Hilabete baino gehiago neramala hitzik egin gabe esan nion, azkenekoz “gero arte” esan nuela, eta ahotsa ohartu gabe galdu nuela. Gero, nire gurasoei galdetu zien:

—Haurrak zenbat denbora igarotzen du parkean jolasean? Isildu gabe hitz egiten aritzen diren horietako lagunik badu?

Ia inoiz ez dudala parkean jolas egiten erantzun zioten, eta nuen lagun bakarra beste ikastetxe batera joan zela iaz.

Ohar-liburuxkan idatzi zituen erantzun guztiak Enkontru jaunak, eta, gero, idatzi eta idatzi jarraitu zuen, bolalumaren tinta bukatu arte.

—Hauxe da egin behar duzuen —esan zuen, orria liburuxkatik kendu, eta gurasoei eman. Pelu-xezko hartza sorbaldatik kendu zuen; altxatu, mahaia inguratu, eta mahaiaren ertzean eseri zen.

—Nire diagnostikoa —esan zuen—«arduragabekeriagatik ahots-galera» da. Eta ahotsa berreskuratzeko, edota ahots berri bat eskuratzeko, hitz egitea da haurrak egin behar duena. Haurrak ez du hitz egiten, ez duelako ezer esatekorik. Eta ez du ezer esatekorik, ez zaiolako gertatzen ezer interesgarririk. Beste hurrekin jolas egin behar du; beraz, hauxe da nire errezeta: egin ditzala lagunak.

Eskua garondotik pasatu zuen aitak, eta amak, berriz, bere poltsaren heldulekuak estutu zituen. Gizonak zera esanez jarraitu zuen:

—Une honetan, ez dugu lagunik galdutako objektuen artean; horixe da arazoa. Eta, haurrak jada denbora bat ahotsik gabe badaramala ikusita, neurriak berehala hartzea komeni da. Eraman eza-zue haurra lagun multzo handienak elkartu ohi diren leku batera: ikastetxeko jolastokira, futbol-taldera, parkera...

Aita totelka hasi zen:

—Baina denbora galduko du horrela! Arratsaldeetan, buruzko kalkuluak egiten ditu, eta egunkaria irakurtzen du, burtsak gora edo behera egin duen jakiteko. Nire semea oso azkarra da... Pena litzateke bere talentua jolasean alferrik galtzea, duen etorkizun distiratsua aintzat hartuta...

Betaurrekoen ginetik begiratu zidan Enkontru jaunak, eta, gero, gurasoei begiratu zien:

—Etorkizuna ez da distiratsua, aizue, etorkizuna grisa da, kea bezalakoxea —esan zuen—. Jakizu non dagoen etorkizuna! Eta ez kezkatu jolasean ari den bitartean galdutako denboragatik. Beti berreskuratzen da denbora hori.

Hurrengo egunean, irakaslearekin hitz egitera joan ziren nire gurasoak. Enkontru jaunak nire arazoari buruz esandakoa azaldu zioten, eta baita emandako sendabidea ere.

—Ederki—esan zuen andreak—. Sendabide bati ekiteko pare-parean etorri zarete: antzerki-talde bat osatu behar dugu. Ostegun arratsaldeetan izango dira entseguak.

Eskua garondotik pasatu zuen aitak, eta amak, berriz, bere poltsaren heldulekuak bihurritu zituen.

—Une honetan hitz egiten ez duenez —jarraitu zuen irakasleak—, hodeiaren rola bete dezake. Osteguna da etzi. Etor dadila entsegura seiak puntuan.

Etixerako bidean, antzezlanean ez nuela ezer egin nahi pentsatu nuen. Eta are gutxiago hodeia-rena. Nahiago nuen mila bider nire gelan bakar-bakarrrik egon, sudokuak eginez. Edota buruzko kalkuluak hobetzeko indartze-saioetara joan.

Hurrengo ostegunean, berandu iritsi nintzen entsegura. Pentsatu nuen inork ez zuela faltan botako hodei bat, eta sugandila bati begira egon nintzen; berandutu egin zitzaidan, baina...

—Ez berriro berandu iritsi —kexatu zen Olga, zuzendaria—.Zu igaro arte, ez du euririk egiten. Eta euria egin arte, ezin dira irten Luzia eta Monika, bitxiloreena egiten dutenak. Eta, gero, berriro igarotzen zara, eta Bittor eta Dani ateratzen dira, erleena eginez.

Dar-dar egiten zidaten zangoek une oro, nerbioen eraginez, agertokia gurutzatu behar nuen bakoitzean. Entsegua amaitzean, oso nekatuta nengoen, ordubetez korrika aritu izan banintz bezala, baina oraindik ezin izan nuen etxera joan: nire hodei-mozorroa moztu behar izan genuen, eta erleen hegoak margotzen lagundu nuen.

Ostegunero, entsegua amaitu ondoren, beti zegoen zerbait egiteko: telazko heldulekuak itsatsi hodeian; botoi bat josi bitxiloreen jantzian; erleen marrak marraztu...

Nik ahotsik gabe jarraitzen nuen, baina gustuko nituen ostegun arratsaldeak: entseguak gero eta dibertigarriagoak ziren, eta, konturatu gabe, ia obra guztia buruz ikasia nuen ordurako.

Bigarren hiruhilekoa igaro zen; iritsi zen, gero, hirugarrena, eta, azkenik, ikasturte amaiera.

Antzezpen-egunean, agertokira igo nintzen, eta neure lekuan kokatu nintzen. Ikusle guztiak isil-isilik gelditu ziren, oihala altxatu zenean eta Olga irakurtzen hasi zenean.